

**PROTOCOL MUNICIPAL D'IDENTIFICACIÓ
GENÈTICA (ADN) DE GOSSOS**

1. Antecedents

En data 21 de juliol de 2017 el Ple de l'Ajuntament de Tarragona va aprovar definitivament l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals. L'Ordenança fou publicada íntegrament en el Butlletí Oficial de la Província de Tarragona núm. 200, en data 17 d'octubre de 2017.

L'art. 50 de la referida Ordenança determina l'obligació de censar i identificar els gossos, els gats i les fures i en seu punt c) especifica que en el cas dels gossos han de completar el cens de l'Ajuntament amb l'aportació del codi genètic (ADN). Aquestes obligacions corresponen a les persones que en siguin propietàries o posseïdores.

La Disposició final segona determina que la identificació de gossos mitjançant el seu codi genètic (ADN), no entrarà en vigor fins que la Junta de Govern Local de l'Ajuntament de Tarragona aprovi el procediment d'extracció i anàlisi i s'adjudiqui el servei d'anàlisi o s'habilitin els laboratoris capacitats per efectuar-los. Tant el procediment com els laboratoris adjudicatariis o habilitats s'han de publicar a la seu electrònica de l'Ajuntament i al Butlletí Oficial de la Província, moment a partir del qual entrarà en vigor l'apartat 2 de l'article 51 d'aquesta ordenança.

2. Objecte

El present Protocol municipal d'identificació genètica (AD) dels gossos de Tarragona contempla la descripció de les actuacions de dues fases:

- FASE I - Identificació genètica i alta al Registre Municipal d'animals de companyia: té per objecte establir el procediment d'extracció i anàlisi del codi genètic i establir el marc d'actuació, coordinació, control tècnic i traçabilitat per a una correcta identificació genètica dels gossos vinculats al municipi i la incorporació dels codis genètics en el Registre Censal Municipal d'animals de companyia, tot garantint la seguretat jurídica, tècnica i operativa del sistema i de les dades.
- FASE II - Sistema de recollida de femtes, anàlisi genètica i contrast amb el cens caní municipal: té per objecte establir el circuit operatiu i les garanties tècniques necessàries per a la recollida de mostres de femtes presents a la via pública, el seu processament en laboratoris acreditats i la posterior comparació amb les dades contingudes al cens genètic caní municipal. Aquesta fase és essencial per donar eficàcia real al sistema d'identificació genètica, ja que permet atribuir la responsabilitat d'una conducta incívica quan es localitzen excrements de gos que no han estat recollits pels seus propietaris.

Així mateix, el present Protocol regula les condicions mínimes exigibles a les entitats, professionals o laboratoris que intervinguin en l'obtenció, custòdia, anàlisi, tractament i gestió de mostres biològiques canines i de la informació derivada de les mateixes.

3. Finalitat del codi genètic

- a) Disposar d'un sistema d'identificació genètica complementari als sistemes ordinaris d'identificació animal.
- b) Facilitar la traçabilitat de mostres biològiques dels gossos quan resulti necessari per a la gestió municipal.

- c) Millorar l'eficàcia de les actuacions d'inspecció, control i convivència ciutadana relacionades amb la tinença responsable d'animals.
- d) Establir un marc de col·laboració tècnica entre l'Ajuntament, els professionals autoritzats per a la presa de mostres i els laboratoris encarregats de l'anàlisi.
- e) Garantir que tot el procediment es realitzi amb criteris de qualitat, seguretat, fiabilitat, confidencialitat i compliment normatiu.
- f) Millorar la gestió cívica de l'espai públic reforçant les eines de control municipal.

4. Àmbit d'aplicació

El present Protocol serà aplicable a:

- a) L'Ajuntament de Tarragona, a través dels departaments, serveis o unitats municipals competents per a la implantació, seguiment, supervisió i control codi genètic.
- b) Els laboratoris col·laboradors que intervinguin en el projecte per a la recepció, custòdia, anàlisi, validació i emissió de resultats de les mostres biològiques canines.
- c) Els veterinaris, clíniques veterinàries o professionals legalment habilitats que participin en la identificació de l'animal i en la presa de mostres biològiques conforme al procediment aprovat.
- d) Les persones titulars, posseïdores o responsables dels gossos inclosos en el projecte, en tot allò que resulti d'aplicació.
- e) Les entitats col·laboradores, contractistes o prestadors de serveis que participin en qualsevol de les fases del sistema.
- f) La base de dades, registres, documents, formularis, cadenes de custòdia, informes analítics i altres instruments tècnics o administratius vinculats al protocol.

A l'efecte del present Protocol, solament podran actuar com a laboratoris col·laboradors aquelles entitats que disposin de les certificacions, acreditacions i abast tècnic adequats per garantir la correcta execució del codi genètic, especialment quan la seva activitat compregui l'elaboració de censos genètics d'ADN animal per a organismes oficials i el diagnòstic molecular en l'àmbit veterinari.

5. Competències i responsabilitats de l'Ajuntament

- a) Impulsar el compliment de la identificació canina mitjançant el codi genètic.
- b) Determinar els criteris de funcionament del sistema d'identificació genètica, així com les condicions tècniques i administratives exigibles als agents col·laboradors.
- c) Supervisar el compliment de les obligacions derivades del present Protocol.
- d) Gestionar, directament o a través dels mitjans habilitats a aquest efecte, la base de dades o sistema d'informació municipal associat al projecte, en el marc de les seves competències i de la normativa aplicable.
- e) Tramitar les incidències, incompliments o anomalies que es detectin en el funcionament del protocol
- f) Adoptar les mesures de revisió, suspensió o exclusió de col·laboradors quan concorrin causes justificades.

6. FASE I - Identificació genètica i alta al Registre Municipal d'animals de companyia

6.1 Circuit per a la sol·licitud de la prova d'ADN caní i la incorporació de les dades al Registre Censal municipal

Aquest circuit descriu de forma operativa i seqüenciada què ha de fer cada propietari/ària de gos i com es garanteix que el resultat final (perfil genètic) s'incorpora al Registre Censal Municipal d'Animals de Companyia.

6.1.1 Sol·licitud

1. La persona propietària d'un gos a Tarragona haurà de demanar hora i posteriorment acudir directament a una clínica veterinària que efectuï la prova d'ADN caní i tingui col·laboració amb un laboratori habilitat per a anàlisi de mostres d'ADN caní.
2. No obstant, l'Ajuntament de Tarragona, en el marc de les seves competències i amb l'objectiu de fomentar i agilitzar el compliment de l'obligació d'identificació genètica dels gossos, podrà impulsar campanyes, eines digitals i mecanismes de gestió que permetin a les persones propietàries:
 - Sol·licitar cita prèvia per a la realització de la prova d'ADN en qualsevol de les clíniques veterinàries o professionals habilitats.
 - Efectuar el pagament de la prova de manera directa als laboratoris que presten servei a les clíniques veterinàries col·laboradores, sempre que aquests laboratoris estiguin degudament homologats conforme al Protocol Municipal d'Identificació Genètica.

Aquestes accions municipals podran incloure, entre d'altres:

- Plataformes digitals o enllaços QR per reservar cita i gestionar pagaments.
 - Campanyes informatives o promocionals per facilitar l'accés al servei.
 - Acords o instruments de coordinació amb clíniques veterinàries i laboratoris col·laboradors.
3. En tots els casos, els laboratoris i professionals implicats hauran de garantir el compliment de les condicions tècniques, administratives i de protecció de dades establertes al Protocol.

6.1.2 Presa de mostres i cadena de custòdia

1. L'obtenció de mostres biològiques per a l'alta genètica dels animals haurà de realitzar-se per veterinari col·legiat o per professional legalment habilitat.
2. La presa de mostres haurà de permetre la identificació inequívoca de l'animal, així com la vinculació amb el seu titular o responsable i amb l'expedient corresponent. El mètode (mostra de saliva o altres) haurà de ser indolor.

3. El laboratori col·laborador haurà d'emprar metodologies analítiques validades i tècnicament adequades per a la identificació genètica canina. A l'efecte del present Protocol, la tècnica de referència per a la identificació de l'animal serà la corresponent a l'estàndard ISAG 2006, o aquella actualització o substitució tècnicament equivalent que, si escau, resulti posteriorment aprovada per l'Ajuntament conforme a l'evolució tècnica i normativa aplicable. L'ISAG (*International Society for Animals Genetics*) 2006 es basa en marcadors STR (*Short Tandem Repeats*). Aquests marcadors proporcionen la informació necessària per identificar de manera robusta un individu. Els marcadors mínims a contemplar són els que consten en l'Annex d'aquest Protocol.
4. El laboratori haurà de mantenir procediments documentats que acreditin la utilització efectiva de l'estàndard tècnic exigít, així com els seus controls de qualitat, criteris de validació i condicions de repetició o rebuig de mostra.
5. En el moment de la presa s'emplenarà la documentació normalitzada establerta a aquest efecte, que inclourà, com a mínim: dades identificatives de l'animal; dades de la persona titular o responsable; dades del professional actuant; data, hora i lloc de la presa; tipus de mostra obtinguda; codi o referència única de traçabilitat; i signatura o validació corresponent.
6. Tota mostra haurà de ser custodiada, embalada, etiquetada i remesa al laboratori en condicions que assegurin la seva integritat, autenticitat i no contaminació. Serà necessària la custòdia en tot cas durant el temps necessari per garantir la traçabilitat del procediment i atendre possibles comprovacions, repeticions o requeriments administratius o judicials.
7. El transport fins al laboratori haurà de realitzar-se mitjançant procediment segur que garanteixi la continuïtat de la cadena de custòdia.
8. Si escau, l'Ajuntament podrà requerir a la persona propietària en qualsevol moment la documentació tècnica justificativa de la metodologia emprada i de la seva adequació a l'estàndard exigít.

6.1.3 Tramesa del codi genètic a l'Ajuntament

1. Les persones propietàries o titulars dels gossos hauran de trametre a l'Ajuntament de Tarragona la informació relativa al codi genètic (ADN) derivada de l'anàlisi efectuada pel laboratori, amb la finalitat d'incorporar-la al Registre Censal Municipal d'Animals de Companyia. Aquest deure deriva de l'obligació establerta a l'Ordenança municipal i és necessari per completar el cens genètic de l'animal.
Sense perjudici d'això, quan el laboratori que ha realitzat l'anàlisi mantingui un conveni, col·laboració o habilitació específica amb l'Ajuntament, aquest podrà remetre directament i de manera segura els resultats a la base de dades municipal, d'acord amb el procediment de comunicació establert al Protocol, evitant així tràmits addicionals per part del ciutadà i garantint la correcta integració de la informació en el registre.
2. En tots els casos, la informació transmesa —bé per la persona propietària, bé pel laboratori col·laborador— s'incorporarà al Registre Censal Municipal i quedarà sotmesa a les mesures de seguretat, custòdia i protecció de dades previstes al Protocol i a la normativa vigent.

7. FASE II - Sistema de recollida de femtes, anàlisi genètica i contrast amb el cens caní municipal

7.1 Agents participants i marc general d'actuació

L'Ajuntament haurà de contractar, mitjançant els procediments de contractació pública que resultin aplicables, els serveis de:

1. Empreses especialitzades en la recollida de mostres de femtes (realització de batudes programades o serveis reactius en zones amb incidència).
2. Laboratoris capacitats per realitzar anàlisi genètica de mostres d'ADN caní, amb accés al cens genètic municipal i amb l'habilitació o autorització que correspongui.

Aquestes empreses actuaran sempre d'acord amb les instruccions municipals, en el marc del present Protocol, i garantint la cadena de custòdia, la integritat de les mostres i la confidencialitat de les dades.

El personal encarregat de la recollida (ja sigui personal propi municipal, personal de l'empresa contractada o agents de la Guàrdia Urbana quan actuïn en actuacions concretes) haurà de seguir estrictament les indicacions tècniques determinades per assegurar que la mostra és apta per a l'anàlisi genètica. Entre aquestes indicacions destaca l'obligació de seleccionar femtes en bon estat, evitar mostres degradades, alterades, trepitjades o exposades al sol, i prioritzar excrements que presentin signes d'haver estat dipositats recentment.

7.2. Selecció de les mostres i presa de femtes

Per garantir la viabilitat genètica de la mostra, la recollida haurà de complir els criteris següents:

- Les femtes s'han de seleccionar evitant mostres massa seques, degradades o que hagin patit alteracions físiques (com ara trepitjades o moviments del seu lloc original). El temps transcorregut des de la deposició és un element crític per a l'obtenció d'ADN útil.
- La mostra s'ha d'obtenir únicament de la capa superficial del excrement, que és on es concentren les cèl·lules epitelials que contenen ADN útil per a l'anàlisi.
- S'haurà d'utilitzar material estèril d'un sol ús, habitualment un hisop i un vial identificat amb codi únic.
- El hisop s'ha de manipular de forma que no es contamina, i s'ha de fregar suaument la capa perifèrica de l'excrement, evitant qualsevol penetració en la massa interior, tal com recomanen els protocols de presa de mostra.
- Un cop presa, la mostra s'ha d'introduir al vial corresponent i segellar-lo adequadament.

La correcta identificació de la mostra és essencial. Tots els vials han de disposar d'un codi únic, integrat en el sistema municipal de traçabilitat. La informació que acompanya la mostra inclourà, com a mínim:

- Data i hora de recollida.
- Ubicació precisa, utilitzant coordenades GPS sempre que sigui possible.
- Identitat del personal que ha realitzat la recollida.
- Fotografies del vial amb la mostra, de la ubicació i, si escau, d'un acta de recollida.

Aquest conjunt de dades i evidències visuals tenen com a finalitat assegurar la traçabilitat i donar cobertura a eventuais procediments sancionadors.

7.3. Registre i alta de la mostra en el sistema municipal

Immediatament després de la recollida, la mostra s'haurà de donar d'alta al sistema digital utilitzat per l'Ajuntament —o al que resulti adjudicat mitjançant contractació pública— amb les dades següents:

- Codi únic del vial.
- Ubicació geogràfica exacta.
- Fotografies reglamentàries.
- Observacions rellevants (estat de la mostra, condicions especials, etc.).

Els procediments actuals de referència estableixen l'obligació de prendre fins a tres fotografies (vial amb la mostra, ubicació i document d'acta), així com la selecció manual del vial utilitzat i la verificació de la informació geogràfica. Tot i que aquestes eines formen part del funcionament habitual d'alguns sistemes existents, el present protocol no vincula l'Ajuntament a cap plataforma ni proveïdor concret i estableix únicament les exigències tècniques mínimes que qualsevol sistema ha de complir.

7.4. Transport i cadena de custòdia

La mostra haurà de ser transportada al laboratori de manera segura, garantint:

- El manteniment de la integritat física del vial.
- L'absència de contaminació externa.
- L'existència d'un registre continu d'on es troba la mostra i sota la responsabilitat de qui.

El laboratori haurà de disposar de procediments documentats sobre la recepció, verificació i registre de les mostres, així com dels seus controls interns de qualitat.

7.5. Anàlisi genètica al laboratori

El laboratori encarregat de l'anàlisi haurà d'estar expressament habilitat o adjudicat per l'Ajuntament i acreditar:

- Compliment dels estàndards internacionals per a identificació genètica canina ISAG 2006 o qualsevol actualització o substitució tècnica que pugui sorgir en el futur.

- Capacitat per utilitzar marcadors genètics homologats internacionalment.
- Sistemes robustos de verificació, validació i control de qualitat.
- Documentació completa del procés analític.

Els resultats obtinguts hauran de permetre:

1. Identificar si la mostra és d'un gos present al cens genètic municipal.
2. Detectar si correspon a un gos no censat, i per tant, subjecte a les mesures que estableixi l'Ajuntament (campanyes de regularització, requeriments, inspeccions, etc.).

7.6. Contrast amb el cens genètic municipal i resultats

El laboratori haurà de poder accedir de manera segura i limitada a les dades del cens genètic municipal, exclusivament per a finalitats d'identificació, i sempre sota les garanties de protecció de dades previstes al Protocol.

En cas de coincidència genètica entre la mostra i un gos inscrit al cens:

- S'emetrà un informe tècnic complet d'identificació.
- L'Ajuntament iniciarà, si escau, el procediment sancionador corresponent.

En cas de no coincidència:

- Es registrarà al sistema que la mostra NO correspon a cap animal censat.
- L'Ajuntament podrà iniciar les actuacions que consideri oportunes (campanyes informatives, inspeccions a la zona, verificació de censos, etc.).

Tots els informes tècnics generats pel laboratori han de ser aptes per a la seva incorporació a procediments administratius sancionadors, amb ple valor probatori.

8. Confidencialitat

1. Tota la informació intercanviada entre les parts en ocasió del desenvolupament del projecte tindrà caràcter confidencial, incloent la informació tècnica, administrativa, operativa, econòmica i organitzativa a la qual es tingui accés.
2. Aquesta informació solament podrà utilitzar-se per a les finalitats pròpies que es descriu en aquest protocol i no podrà ser comunicada a tercers, excepte obligació legal o per requeriment d'autoritat competent .
3. Les entitats i professionals col·laboradors hauran de garantir que únicament accedeix a la informació el personal estrictament necessari per al compliment de les seves funcions, el qual haurà de quedar subjecte a deure secret.
4. L'obligació de confidencialitat es mantindrà fins i tot després de la finalització de la relació de col·laboració.

9. Protecció de dades

1. El tractament de les dades personals que es realitzi en el marc del projecte haurà d'ajustar-se a la normativa vigent en matèria de protecció de dades i seguretat de la informació.
2. Cada intervinent assumirà les responsabilitats que legalment li corresponguin en funció de la seva posició jurídica en el tractament de les dades.
3. L'Ajuntament determinarà, si escau, les condicions d'accés, cessió, encàrrec de tractament, conservació, bloqueig i supressió de la informació derivada del projecte.
4. Hauran d'implantar-se mesures tècniques i organitzatives adequades per evitar accessos no autoritzats, pèrdues, alteracions o tractaments indeguts.

10. Vigència, revisió i modificació

1. El present Protocol entrarà en vigor en la data de la seva aprovació per l'òrgan competent de l'Ajuntament de Tarragona.
2. El seu contingut podrà ser revisat i actualitzat quan resulti necessari per millorar l'operativa del sistema, adaptar-ho a canvis normatius o incorporar millores tècniques.
3. Les modificacions hauran d'aprovar-se pel mateix procediment que resulti aplicable a la seva aprovació.

11. Naturalesa jurídica

El present Protocol té naturalesa organitzativa i funcional, i el seu contingut s'entendrà sense perjudici de les competències municipals, de la normativa administrativa aplicable i dels instruments jurídics específics que puguin, si escau, formalitzar-se per a la contractació o col·laboració amb tercers.

12. Publicitat, transparència i difusió institucional

El contingut d'aquest protocol serà accessible mitjançant la seva publicació a la seu electrònica municipal i al portal web municipal, sens perjudici que pugui difondre's per altres canals institucionals de l'Ajuntament.

ANNEX**Relació de marcadors ISAG 2006**

AHT121
AHT137
AHT130
AHT171
AHT260
AHTk211
AHTk253
AMEL
CXX279
FH2848
INRA21
INU005
INU030
INU055
REN105LO3
REN162C04
REN169D01
REN169O18
REN247M23
REN54P11
REN64E19

